

З приводу багатовікової державної не облаштованості українського народу В.Липинський писав у 20-і роки ХХ століття: «Вічна трагедія українська: тупий егоїстичний анархізм нездатної до самоорганізації старшини і зрадливості темної «черні» та їх безглузда боротьба поміж собою».

С. Франк наголошував ще на початку ХХ століття, «перехід від деспотії до демократії є не просто зовнішня подія політичної історії; міцно і остаточно такий перехід відбутися лише на ґрунті внутрішньої духовної еволюції, на ґрунті розвитку морально-філософського світогляду і умонастрою. Стрій життя заснований, на внутрішній моральній повазі до всіх думок і вір, на терпимості, що минає з незалежного критичного мислення, утворює міцну твердиню вільного демократичного устрою».

Саме жива правосвідомість громадян дає державній формі здійснення, життя, силу, так, що державна форма залежить, перш за все, від рівня народної правосвідомості, від напрацьованого народом історичного політичного досвіду, від сили його волі і від його національного характеру.

Історія дає українцям ще один шанс для формування правової демократичної держави. Якщо здорові сили суспільства на цей раз не переможуть, національна катастрофа буде неминучою.

**Нестерцова-Собакарь
Олександра Володимирівна**
завідувач кафедри
цивільно-правових дисциплін,
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук, доцент

Хаустова Аліса Костянтинівна
студентка Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІ РОЗВИТКУ ПРАВА І ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ В УКРАЇНІ

В наш час функції законодавства не встигають поширюватися на весь інформаційний простір при формуванні інформаційного суспільства, адже люди стають дуже залежними від інформації та права поширювати свої власні думки. Саме інформаційний простір, його якість та ефективність є показником розвитку держави та суспільства в цілому, цей результат виявляється в особистих думках людей та у створенні інтелектуальних робіт. Конституція України визнає інформаційні права та свободи людини непорушними (ст.ст. 31, 32, 34) [1], але вона не відображає в собі саме інформаційні права, хоча ці

два різних поняття не можна ототожнювати і регулювати одними і тими же нормами права.

Показник розвинутої держави та демократії всередині країни повинен полягати у захисті інтелектуальних прав. Українському законодавцеві не вистачає усвідомлення вартості нематеріальних благ в час ноосфери, хоча зараз вже ясно, що ця сфера буде лише поширюватися і вужчою вона вже ніколи не стане, завдяки розвитку технологій і більш глобальному людському мисленню. Тому безпека інформації та захист інтелектуальної власності є дуже важливим завданням нашого століття. Законодавство не встигає за тенденціями та технологіями, проводиться погана аналітика та прогнозування при прийнятті законодавчих актів у цій сфері.

Так, Гордієнко С. Г. звертає увагу на те, що немає кодифікованих актів пов'язаних з інтелектуальною власністю та не створено чітко визначених ознак таких понять як «знання», «інформація», «інтелект», «винахід», «продукт розумової праці» та інше [2].

На порядок денний зараз постає питання щодо створення єдиного законодавчого акта, який би регулював відносини інтелектуальної власності, можливо в майбутньому це буде вже декілька кодифікованих актів, тому що сфера інтелектуальної власності буде лише поширюватися і змінюватися. Спостерігаються зміни в аналітиці «атласу» професій, де зазначаються зміни в наступні 50 років в виникненні нових професій, і майже всі професії будуть пов'язані з інтелектуальною та науковою діяльністю, такі як: інженер систем життєзабезпечення, системний інженер інтелектуальних енергомереж, проєктувальник домашніх роботів тощо [3].

Цивільний кодекс України не надає вичерпаного поняття інтелектуального права (ст. 418 ЦК) і зазначає далеко не всі об'єкти (ст. 420 ЦК) права власності на нього, саме не є додаткових об'єктів таких як: веб-сайти, програми та інше; присвячено всього 11 глав про інтелектуальні права, які, на нашу думку, є далеко неповними та не можуть регулювати всі ці сфери діяльності людини [4].

Закони України «Про авторське право і суміжні права» та «Про охорону прав на винаходи і корисні моделі» не визначають усіх тенденцій розвитку технологій, серед яких програмне забезпечення комп'ютерних систем, створення нових програм та корисних функцій в мережі Інтернет тощо.

Саме проблемі авторських прав в Інтернеті слід приділяти більше уваги, оскільки основна кількість винаходів поширюється в цій системі. Тому кількість порушень у цій сфері теж є дуже великою. Це можуть бути спори та конфлікти з приводу: торгівельних марок (Закон України «Про охорону прав на знаки для товарів і послуг»), плагіату контенту сайта або дизайну, доменне ім'я та інша компіляція [5].

Вважаємо некоректними положення статті 433 Цивільного кодексу України про те, що комп'ютерні програми треба охороняти як літературні твори. На наше переконання, це різні види розумової діяльності, які неможна

прирівнювати один до одного. Доказом цього може слугувати лист Міністерства юстиції України від 18.12.2006 №19-5-537 «Щодо питання віднесення веб-сайту до об'єктів авторського права» [6], в якому зазначено, що у Законі України «Про авторське право і суміжні права» надано поняття «веб-сайту» та відокремлено його від просто літературної творчості. Також наголошено на тому, що це комплексний об'єкт інтелектуального права, який містить технічні елементи на інформаційний унікальний контент. Проте іноді, все ж таки, поняття літературного твору та об'єкту інтелектуальної власності в Інтернеті можуть ототожнюватися. Наприклад, коли це файл HTML, який являє собою літературний твір або дизайн і цьому файлі (CSS). Втім цей механізм регулювання буде поширюватися лише на конкретний об'єкт за суміжними ознаками, хоча сутність та визначення в них в корені створення будуть різні. Якщо взяти іншу мову програмування, таку як «C++» або «Java» вже мають комплексний характер програм та не можуть підлягати під ст. 418 ЦК України, тому що не є таким видом документа або інтелектуальною творчістю, який можна прочитати як літературний твір, тому що ці програми мають написання на деяких мовах та відображаються всім користувачам у вигляді зображень, анімації та функцій.

Отже, право інтелектуальної власності в Україні розвивається відповідно до загальносвітових тенденцій, проте в деяких питаннях йому не вистачає належного публічно-правового регулювання, захищеності відповідними правовими нормами та якісного державного прогнозування, а це вимагає вжиття кардинальних заходів правового, організаційного, кадрового, фінансового, матеріально-технічного забезпечення цього процесу.

1. Конституція України [Електронний ресурс] - Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>

2. Гордієнко С. Г. Інформаційне право і право інтелектуальної власності: проблеми співвідношення / С. Г. Гордієнко // Часопис Київського університету права. - 2014. - № 1. - С. 228-230.

3. Атлас новых профессий [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://edu2035.org/pdf/GEF.Atlas-ru.pdf>

4. Цивільний кодекс України книга четверта [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://effe.com.ua/article/16>

5. Татарникова К. Г. Проблеми реалізації права інтелектуальної власності на інформаційні ресурси в Україні / К. Г. Татарникова // Юридичний вісник. Повітряне і космічне право. - 2015. - № 1. - С. 97-103.

6. Міністерство юстиції України від 18.12.2006 №19-5-537 «Щодо питання віднесення веб-сайту до об'єктів авторського права» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/v-537323-06>